

Gymnázium Přírodní škola, z.ú.
Profilová práce — třída Pí
Nižší stupeň studia
2024/2025

Dora Nováčková

Skautská vzdělávací hra o historii skautingu

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Najbert, Ph.D.

Datum odevzdání: 6.1. 2025

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu práce Jaroslavovi Najbertovi, který mi ochotně pomáhal s tvorbou profilové práce. Mé díky také patří Jaroslavovi Petříkovi za pomoc s přípravou hry a za inspirativní nápady. Dále děkuji své mamince, že mi šla pomoci se zkouškou hry, a také za její poznámky k textům. A v neposlední řadě bych chtěla poděkovat 8. oddílu skautek Dračice Mnichovice za otestování mé hry a svolení publikovat jejich fotky.

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Skautská historie.....	3
2.1. Skauting do roku 1948.....	3
2.2. Nástup komunistů a dopad na skauting.....	3
2.2.1. Borůvkové brigády.....	4
2.2.2. Akce Jizerka.....	4
3. Popis práce.....	6
3.1. Příprava hry.....	6
3.1.1. Výběr tématu a stanovení cílů.....	6
3.1.2. Vymýšlení a příprava hry.....	6
3.2. Podoba hry před zkouškou u nás v oddíle.....	7
3.3. Zkouška hry u nás v oddíle.....	9
3.3.1. Úvod, seznámení s pravidly, úvodní motivace.....	9
3.3.2. Borůvková brigáda.....	9
3.3.3. Akce Jizerka.....	10
3.3.4. Reflexe.....	10
3.3.5. Závěrečné hodnocení a úpravy.....	11
4. Závěr.....	12
5. Zdroje.....	14
5.1. Obrázky.....	14
6. Přílohy.....	15

1. Úvod

Skaut je mezinárodní organizace, která se věnuje dětem a vede je k morálním hodnotám, jako jsou čestnost, pravdomluvnost a ochota pomáhat ostatním. Také se v rámci oddílů hrají hry, učí se dovednosti důležité k přežití v přírodě nebo pomoci druhým. Já jsem do skautského oddílu začala chodit ve čtvrté třídě a vedoucí spolu se staršími dětmi mě vedli krůček po krůčku skautským světem. Teď už se stávám tou starší já a také se snažím předávat své zkušenosti dál. Celý tenhle proces je pro mne velmi naplňující a rozvíjí mne, a proto jsem se rozhodla, že tomu budu věnovat i svou profilovou práci.

Mým cílem bylo vytvořit vzdělávací hru pro mé vrstevníky (2. stupeň základní školy), ve které se pokusím zážitkovým způsobem přiblížit historii skautingu hlavně v Čechách. Hra by měla trvat jednu naši schůzku, což znamená dvě hodiny včetně reflexe. Mým cílem bylo přidat zpracovanou, ozkoušenou a sepsanou hru na web <https://chystamprogram.skaut.cz>, který je skautskou platformou, kam může každý skaut přispět svou hrou. Jediné, co je třeba, je přihlášení přes skautIS. Hry jsou zde uzpůsobené pro skautské prostředí, ale některé se dají použít i mimo něj např. ve škole nebo neskautských oddílech. Při psaní práce jsem přemýšlela, že bych hru přidala i na web HRANOSTAJ. Tam může přidávat své hry naprosto kdokoliv a mezi oddíly je všeobecně známý. Hry zde však nedosahují takové kvality, často jsou to jen nějaké rozechřívací nebo humorné hry a téma skautské historie by se sem nehodilo. Nakonec jsem se rozhodla, že zde hru nepřidám.

V rámci tohoto záměru jsem plnila svůj osobní cíl – něco se naučit. Zprv jsem se chtěla víc dozvědět o historii skautingu a zadruhé jsem si chtěla vyzkoušet práci s dětmi, kolik si z mojí hry vezmou a jak je to bude bavit. To jsem chtěla sledovat pomocí zpětné vazby od hráčů.

2. Skautská historie

2.1. Skauting do roku 1948

Skaut je mezinárodní apolitická organizace, založil ji britský důstojník Robert Baden-Powell (dále B.P.). Nejdříve to měla být vojenská organizace zvědů a průzkumníků, ale když o tom napsal B.P. knihu, velmi si ji oblíbili britští kluci a začali zakládat družiny a učit se dovednostem z knihy. Na základě toho B.P. uspořádal první skautský tábor na ostrově Brownsea a napsal svou druhou knihu, tentokrát určenou přímo pro malé kluky – *Scouting for Boys*.¹

Obrázek 1 – Robert Baden-Powell

Do Československa ji v roce 1911 přinesl učitel tělocviku Antonín Benjamin Svojsík, který částečně přenesl myšlenky Baden-Powella a částečně se inspiroval Ernestem Thompsem Setonem, který založil roku 1902 woodcrafterské hnutí. Hnutí se věnuje poznávání lesní moudrosti a přírody. Z toho vznikl český skaut – Junák. Nejvýraznější ideály skautu jsou čestnost, samostatnost, spolupráce, nápomocnost a zodpovědnost.

Skaut byl v Česku celkem třikrát zakázán, nejdříve nacisty a pak dvakrát komunisty. Už Antonín B. Svojsík řekl: „Skauting vylučuje totalitu, totalita vylučuje skauting.“ Říká se, že zlatá léta Junáka byla za T. G. Masaryka. Je to však trochu sporné, protože nejvíc členů měl Junák po druhé světové válce, kdy se organizace rozrostla a dosáhla až 200 tisíc členů. Tolik členů měla díky renomé, které získala za druhé světové války, spousta skautů totiž pomáhala v odbojových skupinách.²

2.2. Nástup komunistů a dopad na skauting

Při silící moci Komunistické strany Československa byl skaut čím dál víc omezován. Hned v roce 1948 byl zahrnut do Svazu československé mládeže. Postupně si však komunisté uvědomovali, že nestačí jen zmírnit ideály skautingu, ale že se musí jeho myšlenek zbavit jinak. Nejdřív se ze skautu stala organizace pro členy od šesti do patnácti let, vůdci museli povinně vstoupit do Svazu československé mládeže, jelikož mnozí nařízení ignorovali, tak jejich oddíly zanikly nebo přešly do ilegality. Komunistická strana se postupně snažila nahradit skauting pionýrem. O skautingu se šířily různé dezinformace, například že se snaží

¹ *Historie skautingu*. Online. Skaut.cz. 2024. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>. [cit. 2024-12-15].

² Skauting vylučuje totalitu. Před 70 lety komunisté rozdrtili Junáka, ten však vydržel dodnes. Online. ČT24. 2020, s. 1-7. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/skauting-vylucuje-totalitu-pred-70-lety-komuniste-rozdrtil-i-junaka-ten-vsak-vydrzel-dodnes-45967>. [cit. 2024-12-15].

rozpoutat válku. Také se vytratily skautské časopisy a zabavoval se skautský majetek. Spousta skautů v důsledku těchto persekucí odešla a pionýr se dostával víc a víc do povědomí.³

Roku 1949 už byl pionýr oficiálně založen a skaut byl definitivně zakázán v roce 1950. Při tomhle dlouhém procesu, který měl úplně zničit skautskou organizaci, se ještě několik oddílů pokusilo vzepřít a začaly s odbojovou činností. Zásobovaly různé odbojové skupiny a donášely zprávy a protikomunistické letáky. Se skauty se poté dělaly takzvané monstrprocesy.

2.2.1. Borůvkové brigády

Jedny z posledních akcí, které komunistická strana skautům dovolila, byly tzv. borůvkové brigády, kdy se o prázdninách roku 1947 a 1948 1 500 skautů vydalo na Šumavu, aby tam pomáhalo odklízet větve, vysazovat stromky, sbírat lesní plody atd. Práce byla velmi ceněná, protože pohraničí bylo prázdné po vyhnání Němců a bylo poměrně zpustošené. Jelikož se skauti na Šumavě vyznali, tak pomáhali převádět. V roce 1948 se do Západního Německa dostalo díky skautům přes osmdesát lidí. Skauti z toho byli později obviněni a stali se součástí vykonstruovaných procesů.⁴

2.2.2. Akce Jizerka

Akce Jizerka proběhla v roce 1949. Sedmičlenná skupina skautů přespávala v Jizerských horách a čekala na převaděče, který je měl převést do Západního Německa. V lese přespávali dva dny a postupně se k nim stahovaly jednotky Státní bezpečnosti (StB) a Sboru národní bezpečnosti (SNB). K ránu 24.

července je přepadly s obrovskou přesilou. Skauti byli donuceni si lehnout na zem a jednotky po nich začaly střílet. Masakr skončil až ve chvíli, když jeden velitel dal pokyn, „klid, soudruzi, neprasečte, potřebujem taky nějaké živé.“ Tyto podrobnosti máme zachované

Obrázek 2 – Památník akce Jizerka

od přímého účastníka, skauta Radomila Raji, který byl během akce postřelen do ramena a nohy. (Ve zdroji 6 se uvádí do obou nohou.) Rameno bylo velmi vážně poraněno, měl

³ ŠANTORA, Roman. *Skautské století*. Mladá fronta, 2012. ISBN 978-80-204-2622-2, 978-80-86825-72-4.

Obrázek 1 - *Robert Baden-Powell*. Online. In: ScoutWiki. 2023. Dostupné z: https://en.scoutwiki.org/Robert_Baden-Powell. [cit. 2024-12-15].

⁴ Proces proti skautům. Pomáhali na Šumavě i lidem přes hranice, v roce 1952 je režim zlikvidoval. Online. In: . S. 1-5. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/proces-proti-skautum-pomahali-na-sumave-i-lidem-pres-hranice-v-roce-1952-je-rezim-zlikvidoval-57568>. [cit. 2024-12-15].

roztříštěný kloub. Díky tomu nedostal tak vysoký trest, protože nemohl pracovat v uranových dolech. Jeho kamarádi – skauti dostali mezi čtyřmi až šesti lety. Dva skauti, co při akci zemřeli, byli anonymně pohřbeni na nedalekém hřbitově v Hejnicích. V devadesátých letech byly jejich hroby nalezeny a zbytky ostatků předány rodinám.⁵

Skauti byli zatčeni a stali se součástí vykonstruovaných procesů. Tato akce vyvolala další sérii zatýkání v Železném Brodě, odkud skauti pocházeli, a v jizerských obcích okolo místa činu. Byly zatýkány i děti ve věku patnáct až dvacet let kvůli poskytování potravin skautům v horách. Tito pomocníci byli postiženi více než samotní skauti, dostali mezi 10 až 15 lety.

Dodnes jsou kolem akce Jizerky různé nejasné okolnosti, neví se, kde přesně akce Jizerka nastala a jestli byla vyprovokovaná Státní bezpečností, nebo šlo jen o neplánovaný zásah. Podle Radomila Raji šlo o vyprovokovanou akci. V Železném Brodě se k nim dostala zpráva, že se chystá jejich zatčení, a proto se rozhodli, že opustí hranice.⁶

⁵⁵ Radomil Raja (* 1932). Online. In: . S. 1-7. Dostupné

z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/raja-radomil-20060629-0>. [cit. 2024-12-15].

⁶ Na sedmero skautů vystříleli tři tisíce nábojů. Od komunistické operace Jizerka uběhlo 70 let. Online. In: . S. 1-5. Dostupné

z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-sedmero-skautu-vystrileli-tri-tisice-naboju-od-komunisticke-operace-jizerka-ubehlo-70-let-62271>. [cit. 2024-12-15].

⁶Obrázek 2 - Akce Jizerka 1949: Policejní komando dobylo tábor sedmi skautů, dva nepřežili. Online. In: Seznam Zprávy. 2022. Dostupné

z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/magazin-akce-jizerka-1949-policejni-komando-dobylo-tabor-se-dmi-skautu-dva-neprezili-209623>. [cit. 2024-12-15].

3. Popis práce

3.1. Příprava hry

3.1.1. Výběr tématu a stanovení cílů

Už při psaní záměru jsem si nastavila jasná kritéria, podle kterých budu hru tvořit. Vybrala jsem si věkovou kategorii hráčů 11 až 14 let a určila jsem, že hra bude převážně outdoorová a že bude trvat cca 90 minut. Také jsem si stanovila, co by měla obsahovat výsledná verze hry, která půjde na web.

Před výběrem tématu a samotnou tvorbou hry jsem si musela nastudovat historii skautingu a najít období, které ještě nebylo zpracované na webu <https://chystamprogram.skaut.cz> a je pro mě zajímavé. Při procházení knih a webových stránek jsem rovnou začala psát teoretickou část práce.

Vybrala jsem si téma Junák při nástupu komunismu. Poté jsem si vybrala dvě ukázkové historické události, na kterých je jasně zřetelné, co se se skautingem v té době dělo. Zvolila jsem akci Jizerka, která názorně ukazuje, kam až byl režim schopný zajít, aby se zbavil případných hrozeb. A jako doplňující událost jsem si vybrala Borůvkovou brigádu, ta naopak ukazuje, co podnikali skauti těsně předtím, než byli zakázáni. Tyto dvě události spolu nesouvisí, ale pro lepší vykreslení smyslu hry jsem je dala dohromady. Účastníci o tom budou informováni.

Po výběru tématu jsem si sepsala cíle, kterých jsem chtěla s pomocí hry dosáhnout, a to:

- přiblížit, co se dělo v prvních letech komunistické diktatury po roce 1948,
- přiblížit historickou realitu emocionálním prožitkem,
- seznámit hráče s událostmi akce Jizerka a Borůvková brigáda.

Cíle jsem seřadila podle jejich důležitosti a jejich naplnění si ověřím díky zpětné vazbě.

3.1.2. Vymýšlení a příprava hry

Hra je určena pro cca 10 až 15 hráčů. Hru jsem si rozdělila na dvě hlavní části, jedna byla inspirována Borůvkovou brigádou a druhá akcí Jizerka. Postupně jsem hru rozdělila do více etap pro přehlednost. Do svého zápisníku, kde jsem zapisovala celý průběh od přípravy do reflexe, jsem zaznamenávala různé nápady a myšlenky. V čem se etapy budou lišit, jaké věci ještě nejsou vyjasněné atd. Nakonec jsem nápady dala do jednoho celku a hlavní myšlenka byla, že skauti pojedou na Borůvkovou brigádu do pohraničí, kde pomáhají uklízet lesy okolo. Také tady tajně převádějí lidi přes hranice.

Pokračují ve své činnosti, dokud jim nepřijde dopis, že po nich pátrá StB. Budou mít možnost volby, jestli chtějí uprchnout přes hranice nebo zůstanou. V případě pokusu přejít hranic je v lese obklíčí vojáci a začnou po

nich střílet. Všechny je zatknou a několik z nich „zemře“. V rámci Borůvkové brigády se bude víc běhat, zatímco akce Jizerka bude víc zaměřena na zážitek a emocionální prožitek situace.

Obrázek 3 – Označení hranic v terénu (růžové řáborky) Foto: Dora Nováčková

S hotovým plánem jsem se sešla se svým odborným konzultantem, který mi objasnil rizika, která při hře mohou nastat, a jak mám zpracovat reflexi. Také mi navrhl alternativu k etapě Borůvková brigáda, abych nemusela potřebovat tolik pomocníků. Po schůzce jsem celou hru sepsala znovu s vylepšenými částmi a také mnohem podrobněji.

Na hru jsem dostala dvě hodiny času na schůzce, což mi nedávalo moc prostoru k přípravě hry v terénu, proto bylo potřeba projít ho předem a jasně určit, kde co bude. Také jsem si sepsala legendu, která měla uvést hráče do děje. K lepší představě situace jsem si připravila i zvukové nahrávky ze stránek ČT24⁷. Musela jsem i sepsat pravidla hry, protože bylo potřeba vysvětlovat dvěma skupinkám naráz a já tím musela pověřit ještě další osobu.

Reflexní otázky jsem zpracovala podle rad mého odborného konzultanta a vedoucího práce. Z otázek jsem si vybrala jednu, kterou jsem chtěla odpovědět písemně na papír, abych měla z čeho vycházet při úpravách.

⁷ Proces proti skautům. Pomáhali na Šumavě i lidem přes hranice, v roce 1952 je režim zlikvidoval. Online. In: . S. 1-5. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/proces-proti-skautum-pomahali-na-sumave-i-lidem-pres-hranice-v-roce-1952-je-rezim-zlikvidoval-57568>. [cit. 2024-12-15].

Když jsem měla sepsanou celou hru včetně pravidel, reflexe a legendy, musela jsem si ujasnit, kolik pomocníků potřebuju. Udělala jsem si seznam částí hry a k nim přidala počet pomocníků. Vyšli mi čtyři pomocníci.

3.2. Podoba hry před zkouškou u nás v oddíle

Borůvková brigáda – hráči jsou v hracím prostoru, kde je vyznačena hranice, a jsou rozděleni na dvě skupiny: brigádníky a uprchlíky. Uprchlíků je výrazně méně než brigádníků. Pak jsou potřeba ještě čtyři pomocníci, kteří budou hrát příslušníky bezpečnosti. Brigádníci na začátku dostanou úkol postavit co nejvyšší věž z kamenů, přičemž je příslušníci bezpečnosti budou kontrolovat.

Uprchlíci mají na zádech číslo a snaží se najít a přejít hranici. Pokud příslušníci bezpečnosti uvidí číslo a řeknou ho (nesmí ho zjišťovat násilím), tak je uprchlík mrtvý a musí se vrátit a zajít si pro nové číslo do „domečku“ – určeného místa v hracím poli. Uprchlíci nevědí, kde je hranice, a proto mohou využít pomoc brigádníků, tzn. přijít za nimi a poprosit je, ať je dovedou k hranicím.

Ve hře se pro brigádníky střídá den a noc, vždy si musí zavázat oči a sedět na jednom místě. Určila jsem jedno jasné slovo, při kterém se můžou probudit – ráno.

Akce Jizerka – po cca 25 minutách hry přijde brigádníkům dopis, v něm je na začátku napsané, že všichni hráči se stávají brigádníky, dále je zde napsané v morseovce, že je sleduje StB a chce je zatknout. Po vyluštění se musí hráči rozhodnout, co udělají. Měli dvě varianty, buď zůstat na místě, nebo uprchnout přes hranice pryč.

1. Varianta – Hráči zůstanou na místě.

V tu chvíli by hra skončila a přešlo by se rovnou na reflexi.

2. Varianta – Hráči se vypraví přes

hranice. Po nějaké době chůze nastane noc, hráči si musí posedat a dát šátek přes oči. V tu chvíli k nim přiběhnou příslušníci bezpečnosti a začnou po nich křičet a můžou použít audio nahrávky pistole. Hráči si stále nesmí sundat šátky. Pak se všichni musí postavit a jsou poslepu hnáni ke klubovně/místnosti. Cestou část hráčů příslušníci bezpečnosti oddělí, ti si můžou sundat šátky, protože pro ně hra končí. Zbytek příslušníci bezpečnosti zavrou do místnosti, tam si můžou sundat šátky. Na

Obrázek 4 – Podoba dopisu při hře Foto: Dora Nováčková

stole je položený dopis, který ukončuje hru. V něm je řečeno, že jsou zatčeni a ti, co s nimi nejsou, byli zastřeleni. Po přečtení můžou vyjít z místnosti.

Reflexe – Hráči si posedají do kroužku a vedeně diskutují o tématu pomocí předem připravených otázek, které se však nemusejí použít všechny.

Otázky byly:

- Máte nějaké silné dojmy, které byste chtěli sdílet, něco co vás zasáhlo, vyděsilo nebo pobavilo?
- Co pro vás bylo nejtěžší? Jaký byl nejhorší moment? Proč?
- Jaké pro vás bylo rozhodování? Váhali jste?
- Byli jste vyděšení, když jste zjistili, že několik z vás ve vězení chybí?

Pak následuje popsání akce Jizerky a příběhu pana Radomila Raji, který ji zažil.⁸ Po krátké diskuzi hráči písemně zodpoví otázku: „Kdybyste se mohli s panem Rajou setkat, na co byste se ho zeptali?“

3.3. Zkouška hry u nás v oddíle

3.3.1. Úvod, seznámení s pravidly, úvodní motivace

Když jsem měla vše připravené, hra se mohla vyzkoušet. Těsně před schůzkou jsem v hracím poli rozvěsila fáborky značící hranici a ujistila se, že terén je opravdu vyhovující.

Na schůzku přišlo pouze sedm holek, což se bohužel neshodovalo s počtem hráčů, pro které měla být hra připravena.

Mé pomocníky jsem zaškolila, co mají při hře dělat a kde budou potřeba.

S hráči jsme si sedli na zahradě klubovny a já jsem jim krátce pověděla úvodní motivaci, kterou jsem měla předpřipravenou. Mé povídání jsem doplnila o dobové zvukové ukázky z novin o tom, jak je Junák podle komunistů špatný.

3.3.2. Borůvková brigáda

Pak jsme se přesunuly do hracího pole, kde jsem je rozdělila do skupinek podle toho, co budou hrát. Moje kamarádka byla do procesu zatažena už předem, takže mi pomáhala

Obrázek 5 - Úvodní motivace a uvedení do děje Foto: Dora Nováčková

⁸ Na sedmero skautů vystřelili tři tisíce nábojů. Od komunistické operace Jizerka uběhlo 70 let. Online. In: . S. 1-5. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-sedmero-skautu-vystrileli-tri-tisice-naboju-od-komunisticke-operace-jizerka-ubehlo-70-let-62271>. [cit. 2024-12-15].

s vysvětlováním. V pravidlech byl trochu chaos, ale vše jsme zvládly a mohla začít hra. Brigádníci začali plnit úkol, který jim byl zadán na začátku, ale moc se jim do toho nechtělo. A skoro nic se nedělo. Pak jsem vypustila uprchlíky a narazila jsem na menší problém. Když uprchlík přišel za brigádníkem pro pomoc, brigádník mu ji nechtěl poskytnout. Musela jsem je trochu navést, říkali mi, že je přece zakázané převádět, ale nakonec začali. Myslím, že není pomoc brigádníků při hře nutná, ale pomůže to k zpestření. Tahle část plynula trochu pomalu, brigádníci nic moc nedělali, protože měli jen jeden úkol na celou hru. Uprchlíci i příslušníci bezpečnosti fungovali dobře. Při hře mi pomáhala moje maminka, která hrála příslušníka bezpečnosti, a tu napadlo používat věty typu: „Soudruhu/soudružko legitimujte se!“, a tím moc pomohla k zlepšení autentičnosti hry.

3.3.3. Akce Jizerka

Po cca 25 minutách jsem brigádníkům dala dopis od StB. To fungovalo hezky, holky hned pochopily, že se mají spojit a dopis vyluštily poměrně rychle. Byla jsem trochu napnutá, jak se rozhodnou, ale bylo vidět, že pro ně je odpověď jednoznačná. Rozhodly se uprchnout přes hranice.

Pak už to šlo ráz na ráz, po chvíli jsem pískla noc, nechala jsem je chvíli sedět a připravila jsem si zvukový efekt

pistole. Všechny hráčky se hrozně lekly. Poté už jsme je s příslušníky bezpečnosti v hadovi odváděli pryč. Se zavázanýma očima jsme došli až ke klubovně. Šlo to hezky, hráčky se tomu trochu smály, což bylo matoucí, ale říkaly, že to byl stres. Já jsem musela ještě sesbírat věci, takže jsem neměla pod kontrolou průvod, a proto mi na konci „přežily“ jen tři holky, které byly odvedené do „vězení“ – klubovny. Přinesla jsem jim tam dopis, že hra končí. Ostatní už čekaly venku.

Obrázek 6 – luštění dopisu od StB Foto: Dora Nováčková

3.3.4. Reflexe

Na zahradě jsme si udělaly reflexi. Ta šla docela podle mých představ, holky měly spoustu vjemů, které chtěly sdílet a probrat. Nejvíce se zaměřovaly na své dojmy z akce Jizerky, která pro ně byla nejsilnější. Příkládám pár citací:

„Já jsem si to (šátek) sundala, protože jsem se lekla (výstřelu), a pak jsem si to musela zase nandávat.“

„Vaše hlasy byly úplně děsivý!“ (Při pochodu do vězení)

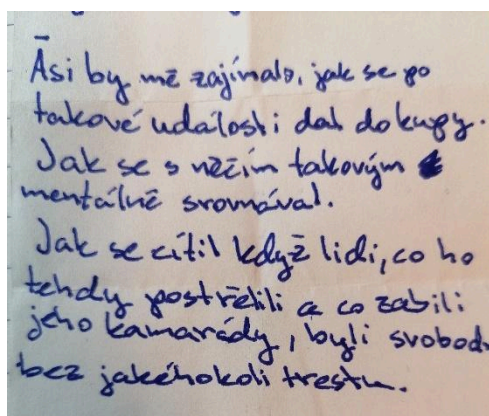
„Já jsem se nechtěla smát, ale ono to prostě nešlo.“ (Po výstřelu)

S diskuzí mi pomáhala moje vedoucí Kormidlo, která má s tímhle spoustu zkušeností. Od holek jsem si vybrala odpověď na otázku, na co by se Radomila Raji zeptaly (viz odpovědi v příloze 1), a z toho jsem reflektovala, že jsem málo upozornila na to, že Borůvková brigáda a akce Jizerka spolu nesouvisely. V sepisování hry jsem to proto zdůraznila.

3.3.5. Závěrečné hodnocení a úpravy

Doma jsem do sešitu, do kterého jsem si psala všechny věci ohledně hry, zapsala jednotlivé fáze hry včetně vysvětlování pravidel, úvodní motivace a reflexe a ohodnotila je pomocí známek (1–5, pětka je nejhorší, jednička nejlepší), ke každé jsem napsala krátký komentář. Vyšlo mi z toho zhruba tohle:

- Úvodní motivace, historický kontext – 5 – Zpětně jsem reflektovala, že jsem motivaci podcenila – plně jsem je neseznámila s historickým kontextem, protože jsem předpokládala, že dané události už znají. Při sepisování hry na web jsem ji proto upravila a lépe vysvětlila.
- Vysvětlení pravidel – 3 – Občas byl problém v synchronizaci, byly dvě vysvětlovací skupiny a jedna měla dříve hotovo než druhá atd.
- Borůvková brigáda – 4 – Bylo to ospalé, jeden velký úkol hráče dostatečně nemotivoval. Ve výsledné verzi jsem to upravila tak, že brigádníci dostávají hodně menších a různorodých úkolů, tím by se mělo předejít ospalosti.
- Akce Jizerka – 1 – Není potřeba změn, jen je potřeba pomocníkům kvalitně vysvětlit, co mají dělat.
- Reflexe – 2 – Holky se hezky zapojovaly, vše šlo hezky. Ve hře je potřeba více zdůraznit nesouvislost Borůvkové brigády a akce Jizerky.

Obrázek 7 – Odpověď na otázku: „Na co byste se Radomila Raji zeptaly?“ Foto: Dora Nováčková

Na základě mého hodnocení a zpětné vazby od pomocníků a hráčů (ta byla velmi podobná, jako ta má) jsem sepsala finální verzi hry, tu jsem ještě vylepšila o nějaké grafické úpravy materiálů a přidání možných frází pro zlepšení autenticity. Tuto verzi jsem dala na web <https://chystamprogram.skaut.cz>. Sepsaná hra je v příloze 2.

4. Závěr

Závěrem bych chtěla shrnout celý proces mé profilové práce. V úvodu jsem si nastavila tři cíle.

První a asi nejdůležitější cíl bylo vytvořit vzdělávací hru pro mé vrstevníky. Ozkoušet ji a přidat na web <https://chystamprogram.skaut.cz> podle parametrů, které jsem stanovila v záměru (outdoorová hra pro cca 15 lidí ve věku 11–14 let). To se povedlo, hra skutečně na webu je, jen tam čeká na kontrolu metodiky. Finální verze se liší od verze, kterou jsem zkoušela u nás v oddíle. Na zkoušce jsem zjistila řadu slabých míst, které jsem následně upravovala.

První slabé místo byla úvodní motivace, kterou jsem dostatečně nepřipravila, a hodně jsem předpokládala větší historickou znalost hráčů daného období. U této části jsem jen více rozepsala historický kontext.

Další slabé místo byla první část aneb Borůvková brigáda. Tam bylo potřeba pozměnit průběh hry, protože to bylo „ospalé“ a hráče to moc nebavilo. Změnila jsem úkoly, které jsou zadávané hráčům. Místo jednoho velkého úkolu jsem vybrala více malých úkolů. Myslím, že bude mít lepší dynamiku, když se bude neustále měnit, co se po nich požaduje.

Dále tam byly drobnosti, co by se daly vylepšit, a ty jsou popsány v popisu práce.

Můj druhý cíl byl vyzkoušet si předávání nějakého složitějšího tématu cílové skupině tak, aby to bylo zábavné a zároveň přínosné. Myslím, že to hodně navazuje na moje slabá místa ve hře. Proces vymýšlení alternativ k ne tak povedeným částem hry byl pro mě opravdu přínosný, protože už jsem do oddílu vymýšlela spoustu her, ale nikdy jsem je zpětně nezlepšovala. Vždy jsem si od hráčů vyžádala zpětnou vazbu, ale už jsem ji dál nerozebírala. Při téhle hře pro mě byly zpětné úpravy nejdelším procesem a vneslo mi to nový pohled na přípravu aktivit.

Taky mě v tomhle směru hodně posunuly zápisky o procesu vymýšlení hry. Nikdy jsem tohle nedělala, vždy se mi jen zrodil nápad v hlavě a já ho doladila a pak jsme si to rovnou zahráli v oddíle. Při vymýšlení téhle hry jsem si vše pro jistotu zapisovala, abych to mohla sepsat a nic při tom neopomenout. Díky tomu mám vše zaznamenané včetně zpětné vazby a můžu se k tomu kdykoliv vrátit při vymýšlení dalších aktivit.

Mým posledním cílem bylo se něco naučit o skautské historii. Určitě jsem se hodně dozvěděla o akci Jizerka a Borůvkové brigádě. Dřív jsem vůbec netušila, že se něco takového stalo, i když bychom si to měli připomínat, zvláště ve skautském světě. Celkově mi studování dalo lepší přehled o skautských událostech po roce 1948. I když jsem občas

narazila na různé verze stejné události, tak se mi v tom, doufejme, podařilo nějak zorientovat. Myslela jsem si, že budu čerpat ze dvou knih Skautské století a Skautský oddíl. Z knihy skautské století jsem čerpala hodně, knihu Skautský oddíl jsem nepoužila. Měla jsem ji po ruce, ale usoudila jsem, že když je od stejného autora, tak zde nebudou nějak rozličné informace.

Myslím, že moje profilová práce přehledně ukazuje proces vytváření hry a mým vrstevníkům, kteří se taky angažují v oddílech ať už skautských nebo ne, může dodat motivaci, že hra nemusí být jen do pár minut hotová běhačka, ale že může něco v hráčích zanechat. Za mě jsou hry hezká cesta, jak přiblížit jakékoliv téma, a mohly by se více používat i ve školních hodinách. Musí se tomu vyhradit víc času, ale podle mě to stojí za to.

5. Zdroje

Historie skautingu. Online. Skaut.cz. 2024. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>. [cit. 2024-12-15].

Na sedmero skautů vystřelili tři tisíce nábojů. Od komunistické operace Jizerka uběhlo 70 let. Online. In: . S. 1-5. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-sedmero-skautu-vystrileli-tri-tisice-naboju-o-d-komunisticke-operace-jizerka-ubehlo-70-let-62271>. [cit. 2024-12-15].

Proces proti skautům. Pomáhali na Šumavě i lidem přes hranice, v roce 1952 je režim zlikvidoval. Online. In: . S. 1-5. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/proces-proti-skautum-pomahali-na-sumave-i-li-dem-pres-hranice-v-roce-1952-je-rezim-zlikvidoval-57568>. [cit. 2024-12-15]

Radomil Raja (* 1932). Online. In: . S. 1-7. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/raja-radomil-20060629-0>. [cit. 2024-12-15].

Skauting vylučuje totalitu. Před 70 lety komunisté rozdrtili Junáka, ten však vydržel dodnes. Online. ČT24. 2020, s. 1-7. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/skauting-vylucuje-totalitu-pred-70-lety-komuniste-rozdrtili-junaka-ten-vsak-vydrzel-dodnes-45967>. [cit. 2024-12-15].

ŠANTORA, Roman. *Skautské století*. Mladá fronta, 2012. ISBN 978-80-204-2622-2, 978-80-86825-72-4.

5.1. Obrázky

Obrázek 1 - *Robert Baden-Powell*. Online. In: ScoutWiki. 2023. Dostupné z: https://en.scoutwiki.org/Robert_Baden-Powell. [cit. 2024-12-15].

Obrázek 2 - *Akce Jizerka 1949: Policejní komando dobylo tábor sedmi skautů, dva nepřežili*. Online. In: Seznam Zprávy. 2022. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/magazin-akce-jizerka-1949-policejni-komando-dobylo-tabor-sedmi-skautu-dva-neprezili-209623>. [cit. 2024-12-15].

6. Přílohy

Příloha 1 – Odpovědi na otázku „Na co byste se Radomila Raji zeptali?“

Příloha 2 – Pravidla hry

Příloha 3 – Záměr profilové práce